

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Háziurak és lakók*

Forrás:

Magyarország

3p.

(Hely)

1921. T. 22.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

333.32

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házi nyomda 1920

Háziurak és lakók

A világpolitika kavargásai, a belső politika hullámzásai ne tértítsék el figyelmünket Budapestnek egy kényes és veszedelmes kérdéséről, amely a megcsönkített Magyarország amugy is lázas fővárosát társadalmi forradalommal fenyegeti, ha jókor és helyesen meg nem oldjuk. Eszünk ágában sincs az a lelkelen és a tényekkel nem törődő demagógia, amely — méltó folytatásul az osztályharc-elméletnek — egyszerűen kétfelé vágja a világot s az Igazságnak baljára állítja a háziurakat, jobbára a lakókat és török-szakad, csak a lakóknak tud igazat adni akkor is, mikor a háziurak javára is szólnak a tények egyetmást. Nagyon jól tudjuk, hogy a háború első évei óta hatalmasat fordult a világ. Nagyon jól tudjuk, hogy a háztulajdonosi méltóság azóta nemcsak disz és rózsavíz, hanem sok helyűti és sok mindenben gond és teher is. Nagyon jól tudjuk, hogy ma már vannak bankárlakók és láncoslakók, akik anyagi viszonyaikhoz mértelen potom béreket fizetnek akkor, mikor a »háziur« valósággal fuldoklik a rettenetes élelmi-

szerek s a javítási vagy beszerzési költségek óriási súlya alatt. De éppen azért, mert lakói mivoltunkon felülemelkedve, partatlanok tudunk lenni, követelünk meghallgatást és észszerű intézkedéseket a bonyolult és veszedelmes budapesti lakáskérdésben.

Teljes képtelenség, hogy a házigazdáknak megadják a tetszés szerint való fölmondás jogát. A lakásnyomorúságokkal amugy is megterhelt Budapesten ez olyan fölfordulást jelentene, amelyhez képest még az 1871-es háború Berlinjének jelenetei is eltörpülnének. Aki a még mindig forradalmi láztünetekben vonagló fővárost nem akarja prédául dobni a fölfordulásnak, az — legyen akármilyen magas fórum, sőt annál inkább! — lehetlenségnek tekinti ezt a követelést és ad acta teszi minél hamarabb. Marad a részleges fölmondás joga. Ez is olyan veszedelmes, hogy semmi esetre sem lehet csak úgy általánosságban kimondani, megadni. Mert a világháború és a két forradalom következményeképp Budapesten olyan lehetetlen és össze-vissza társadalmi állapotok következtek be, amelyek gondos figyelembevétele nélkül ilyen kérdésben meg sem lehet moccanni. Mi

következnék a részleges fölmondási jogból? Az, hogy a háziurak elsősorban azoknak a lakóknak mondanának föl, akiket nem szívesen látnak s ezek mindenekelőtt a nincsetlen emberek lennének, a rekvirált lakások bérlői, a vagonokból átmenekült menekülők. A társadalom igazságérzetében ugyanis ezerszer megbántott lateiner- és munkástömegnek megint azt kellene látnia, hogy még a leg-
elemibb életszükséglet, az a négy fal, az a mennyezet és padlózat, amely között az élet tragédiái és mulatságai elzajlanak, még az is teljes tökéletesen Mammon öfelségének van kiszolgáltatva. Hasonlóképp áll a dolog a házbéremelés ügyével is, amely megint csak a termelő és dolgozó rétegeket sújtaná, nem az élőködőket és kizsákmányolókat. Viszont tudjuk, hogy valamit mégis kellene tenni, mert — bár vannak háziurak, akik csak akkor háziurak, amikor parancsolni vagy fenyegetni kell, ellenben sehol sincsenek, mikor a házban javítani kellene egy kályhavasat vagy ajtózárat — vannak olyanok is, akik a mai kényeszerű viszonyokra valósággal ráfizetnek. Hát mi történjék, hogy az ilyen háziur is megmaradjon, meg a szegény lakó is — aki nem tehet róla, hogy nem lakhatik őskori kőbar-

langokban, vagy nem tanyázhat a szabad ég tündöklő csillagai alatt — nyuzatlan bőrrel meneküljön?

Azt hisszük, ennek csak egy módja van: ha minden háziuri és lakói viszonyt minden esetben, mondhatni *egyéni*leg állapítják meg és rendezik. Nincs más mód, mint külön bíróságot, külön szervet teremteni, amely háziurat és lakót egyaránt meghallgatna, minden követelést és minden sérelmet mérlegelne és döntéseit a méltányossághoz, az élet eleven tényeihez és sajátos igazságaihoz szabná. Minden általános intézkedés csak egzisztenciákat tenne tönkre, gyűlölködést és bosszút szabadítana el láncairól s olyan forradalmi jelenségeket teremtene, amelyekből az agyongyötört társadalmat meg kell kimélni. S ma semmit sem szabad kised érdekszemponthól nézni, hanem mindent az egyetemes nemzeti érdek szempontjából és az illetékes tényezőknek is ehhez kell igazodniok.